

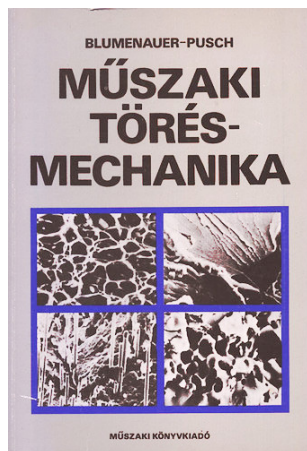
Prof. Dr.-Ing. habil Gerhard PUSCH (1940-2021)

A Freibergi Műszaki Egyetem Anyagtechnikai Intézetéből kapott szomorú hír¹ készítetett arra, hogy a mindennapi rohanást megszakítsam és végig gondoljam a – most már úgy mondanám – volt NDK-s kollegákhoz kötődő kapcsolatokat. Ezt nem is olyan régen meg kellett tennem Prof. Horst Blumenauer nekrológjának² megírásánál is, de a mostani hírrel életem egy jelentős szakasza vonul azon emlékek tárházába, amely nem bővíthet a jövőben. A hazai szakmai életbe a két említett név a törésmechanika témakörében megjelent első magyar nyelvű könyv kapcsán robbant be. Átnézve az antikváriumok kínálatát még napjainkban találhatók példányok, miközben már mindkét szerző az örök végtelenségek mezején bandukol. Beilleszthettem volna a saját, a szerzőktől kapott példányomat is, de inkább

majd 1978-ban habilitált. Ez utóbbi már a törésmechanika alkalmazási területeihez kötődött. E munka eredményezte a Blumenauer professzorral közösen írt és magyarul is megjelent 1987-ben a Műszaki Könyvkiadó által útjára bocsátott 208 oldal terjedelmű könyvét. A könyv kiadását Romvári Pál professzor kezdeményezte a Nehézipari Műszaki Egyetem és az Technische Hochschule Otto von Guericke tradicionális és kiváló együttműködése alapján³. A kiváló fordítás Michelberger Pál és Burayné Mihályi Erika (FÉMKUT munkatársai) nevéhez fűződik, de a nüánszok egzakt magyar nyelvű megfogalmazásaihoz sokban hozzájárult Rittinger János és

Fehérvári Attila (VASKUT munkatársai) barátaim mély szakmai tudása. A FÉMKUT és VASKUT közös ebédlője az épületek alagsorában sokban segítette a „nüánszok közös megfogalmazását”. Gerhard Push habilitációját követően széleskörű tudását a szabványosítás területén hasznosította, az ASMW (Amt für Standardisierung Meßwesen und Warenprüfung) a színesfém és porkohászati osztály vezetőjeként. Freibergbe 1979-ben kapott meghívást a törésmechanikai tudományterület megerősítésére. Érdekességként lehet megemlíteni, hogy e tudományterületnek az oktatásban történő megjelenítésére Freibergben Dr. Günter Michalzik kezdeményezésére került sor 1975-ben. Ő a lágyacélok szívós-rideg átmeneti hőmérsékletének roncsolásmentes vizsgálattal történő meghatározására fókuszált kutatásaiban. Gerhard Pusch egy szélesebb körű törésmechanikai szemléletet importált a Bergakademie közegébe. Itt 1987-ben docensi kinevezést kapott, majd 1992-ben az anyagtudomány és anyagdiagnosztika tématerületen kapta meg a professzori titulust. Ezen belül a „Kísérleti törésmechanika” munkacsoport nemzetközi mércével is mérhető színvonalú vezetője. Sikeresen védett doktórandszainak száma meghaladja a 15 főt. Az 1993-2000 közötti periódusban az Anyagmérnöki Intézet (Institut für Werkstofftechnik) igazgatója. Kiváló oktatói munkáját Julius Weisbach díjjal, szakmai tevékenységét August Wöhler emlékéremmel ismerte el a Német Anyagvizsgáló Egyesület 2005-ben⁴.

jelezni kívántam a relikviákat őrizni kívánó gyűjtőknek, hogy még megvan a lehetőségük az esetleges kiegészítésre. Engedje meg a Tisztelt Olvasó, hogy a 81 évet (29882 napot) meg- és átélte Pusch professzor életét alapvetően „két szemüvegen” szemlélve foglajjam össze, röviden. Az egyik szemléletben a szakmai munkásságot értékeljem teljesen objektíven, a másikban személyes kapcsolataink is felvillanhassanak.

Gerhard Pusch Magdeburgban született 1940. január 25-én, elemi és középiskolai tanulmányait is itt folytatta, majd 1959 és 1965 között az Technische Hochschule Otto von Guericke hallgatója volt. Végzését követően az Anyagtudományi és Anyagvizsgáló Intézetben dolgozott 1976-ig. Az intézet vezetői feladatát H. Blumenauer látta el 1971-1990 között. Gerhard Pusch 1970-ben doktorált a szinterelt anyagok egytengelyű húzás hatására bekövetkező megnyúlási folyamatainak elemzésével,

¹ Technische Universität Bergakademie Freiberg honlapja: <https://tu-freiberg.de/fakult5/iwt> (Letöltés dátuma: 2022.02.12.)

² Tóth László: Emlékezzünk Prof. Horst Blumenauerre, Anyagvizsgálók Lapja, 2019/1. lapszám, pp. 62-64.

³ A Bergakademie Freiberg és a Nehézipari Műszaki Egyetem közötti együttműködési szerződés aláírására 1961. január 6-án került sor.

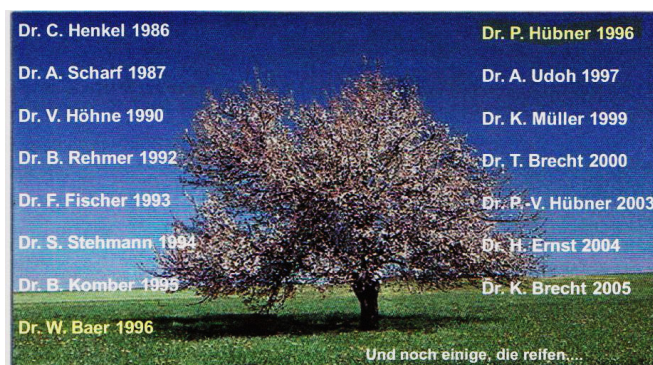
⁴ Deutscher Verband für Materialforschung und -prüfung (DVM) honlapja: <https://dvm-berlin.de/ueber-den-dvm/ehrungen> (Letöltés dátuma: 2022.02.12.)

Prof. Gerhard Pusch 70. születésnapja is alkalmat adott arra, hogy a törésmechanika tudományterületén Freibergben 35 év alatt (1975-2010) bekövetkezett fejlődést áttekintse az érintett szakmai kör. Az eredményeket foglalja össze az alábbi kiadvány⁵.

Prof. Pusch 70. születésnapjára összeállított jubileumi kiadvány

Erre meghívást kaptam én is, aki közvetlenül láthattam, illetve részese lehettem e folyamat egyes lépéseinek. Együttműködésünk az NDK-s időkben indult Joachim Spies professzorral, aki azt a célt tűzte ki az 1970-es évek legelején, hogy a Freibergben folyó anyagtudományi képzést az akkori NDK területén a legmagasabb színvonalra emeli. Számos hazai és nemzetközi együttműködés megszervezésével ezt a célt egy-másfél évtized alatt el is érte olyannyira, hogy a német-egyesülést követően is így értékelte a most már egységes német szakma. A Miskolci Egyetem Romvári Pál vezette Mechanikai Technológiai Tanszéke is így került közvetlen kapcsolatba Spies professzor e célkitűzésének elérésében. Jómagam pedig előbb a Dr. Günter Michalzik, majd Gerhard Pusch által fémjelzett törésmechanikához kötődő szakmai területen. Az együttműködés keretében Freibergből részképzésre (3 hónapra) hallgatók érkeztek Miskolcra kísérleteik elvégzésére. Az eredmények részben közös publikációkban láttak napvilágot, részben pedig a Gerhard Pusch és Prof. Spies professzor vezette doktori képzés eredményességét tükröző közleményekben. Az érintett kört talán legjobban a jubileumi kiadvány alábbi ábrája szemlélteti, ahol a sikeresen végzett doktoranduszok nevei olvashatók. Az itt látható neveket viselők közül számosan töltöttek huzamosabb időt Miskolcon a régi szép „diák-időkben” és sikeres

Prof. Pusch (fehér színnel jelzett nevek) és Prof. Spies (sárga színnel jelzett nevek) sikeresen védett doktoranduszai törésmechanikai témakörökből

életpályát futottak be, pl. Wolfgang Beer, Peter Hübner (August Wöhler emlékérem, 2018).

A szakmai és személyes kapcsolatot talán a kiadvány dedikálása is jellemezheti.

*Meinem lieben Freund und Fachkollegen
Prof. L. Tóth zur Erinnerung an eine
lange Freundschaft und Zusammenarbeit
gewidmet*

Freiberg, 5.3.2010

A jubileumi kiadvány dedikációja

Tisztelt Pusch Professor Úr, kedves Gerhard! Engedd meg, hogy két olyan fényképpel búcsúzzak Tőled, amelyeken a 70. születésnapodon köszöntöttünk Freibergben a „am Bahnhof” szállodában. A résztvevők közül néhányan már a végtelenség útján bandukolnak Veled együtt. Mi még élők egyrészt szomorúan búcsúzzunk Tőled, de a természet örök és megmásíthatatlan törvényét tudomásul véve hamarosan csatlakozunk hozzátok.

*Freiberg, 2010.03.05
Utolsó személyes
találkozásunk*

*Freiberg, 2010.03.05. (balról-jobbra:
Tóth Lászlóné, Prof. Blumenauer, Prof. Stroppe)
a "Verformung und Bruch" rendezvénysorozat
két "motorja"*

Nyugodj békében!

Tóth László

⁵ Bruchmechanische Charakterisierung des Werkstoff- und Bauteilverhaltens. 1975-2010. p. 406.